

Cultura per a la recuperació: de la resposta a la crisi a la transformació de l'ecosistema cultural

Published by [Interacció](#) [1] on 21/09/2021 - 08:30 | Last modification: 05/08/2026 - 08:11

La pandèmia va obligar moltes administracions a desplegar mesures d'emergència per evitar el col·lapse del sector cultural. Aquest document parteix d'una idea diferent: la recuperació no consisteix només a reparar els danys ocasionats per la COVID-19, sinó a aprofitar aquest moment per redefinir el paper de la cultura en el desenvolupament social, econòmic i territorial. El pla estratègic impulsat per la Generalitat Valenciana planteja la crisi com una oportunitat per passar d'unes polítiques centrades en els sectors culturals a una política cultural concebuda com una política pública transversal, orientada a generar valor públic, drets culturals i capacitat de transformació.

Cultura para la recuperación (2021-2023) constitueix la continuació del pla **Fes Cultura** i proposa una evolució significativa del model de política cultural valenciana. El document defensa que la pandèmia no ha creat els principals problemes del sector, sinó que n'ha fet visibles les fragilitats acumulades: precarietat professional, desigualtats en la participació cultural, dependència d'alguns models de finançament i insuficient articulació de l'ecosistema cultural. Al mateix temps, la crisi també ha posat de manifest la capacitat d'innovació, cooperació i adaptació dels agents culturals. La recuperació, per tant, no pot limitar-se a reconstruir la situació anterior, sinó que ha d'impulsar una transformació estructural de les polítiques culturals.

Una de les aportacions més rellevants del document és la consolidació de la idea d'**ecosistema cultural**. La cultura deixa de ser interpretada com un conjunt de sectors independents per entendre's com una xarxa d'agents, institucions, públics, infraestructures i relacions que interactuen amb altres sistemes socials, econòmics, educatius i ambientals. Aquesta mirada amplia el camp d'acció de la política cultural i reforça la necessitat d'intervenir sobre les condicions que fan possible la producció, la participació i la circulació cultural.

El document també assumeix plenament la perspectiva dels **drets culturals**. La cultura és presentada com una dimensió essencial del benestar, de la construcció d'identitats, de la cohesió social i de la participació democràtica. Aquesta concepció desplaça el focus des del suport exclusiu als creadors o a les institucions cap a les condicions que permeten que tota la ciutadania pugui participar activament en la vida cultural. L'èmfasi en la inclusió, l'equilibri territorial i la diversitat dels públics respon precisament a aquesta ampliació del concepte de política cultural.

?El pla valencià situa la cultura com una política transversal capaç de contribuir al benestar, la inclusió i el desenvolupament territorial.

L'estratègia s'organitza al voltant de **tres grans eixos**: salut i benestar, inclusió i recuperació econòmica. Aquesta estructura expressa una idea fonamental: la cultura genera valor molt més enllà del seu propi sector. Pot contribuir a la salut comunitària, a la reducció de les desigualtats, al desenvolupament territorial i a la transformació del model productiu. El document assumeix així una concepció clarament transversal de les polítiques culturals,

coherent amb els plantejaments europeus de recuperació després de la pandèmia.

Per convertir aquesta orientació en acció pública, el pla desplega **tres línies d'actuació**: optimitzar els recursos públics disponibles, incrementar la competitivitat dels agents culturals i densificar les estructures de mediació i suport. Aquestes línies es concreten en vuit accions estratègiques, entre les quals destaquen un laboratori de cooperació territorial, un pla de formació per als agents culturals, la reforma del sistema d'ajuts per incrementar-ne l'impacte territorial, una plataforma d'internacionalització, un programa d'ampliació de públics, residències creatives als centres educatius i la creació de nodes d'innovació cultural distribuïts pel territori. L'objectiu no és multiplicar iniciatives aïllades, sinó reforçar les capacitats permanents del sistema cultural.

Des d'una perspectiva municipal, el document ofereix diversos aprenentatges especialment útils. En primer lloc, mostra que la planificació cultural pot integrar objectius socials, econòmics i territorials sense perdre la seva especificitat. En segon lloc, defensa que la professionalització dels agents, la cooperació entre administracions i la generació de coneixement constitueixen infraestructures tan importants com els equipaments físics. Finalment, planteja que les polítiques culturals han de combinar respostes immediates davant les crisis amb estratègies capaces de modificar les condicions estructurals que expliquen la vulnerabilitat del sistema cultural. Aquesta és probablement la principal aportació del document: entendre la recuperació no com un retorn al punt de partida, sinó com una oportunitat per redefinir el paper públic de la cultura.

Referència

Marrades, R., Medina, P., Rausell, P., i Segovia, C. (2021). *Cultura para la recuperación: Acciones estratégicas para el fortalecimiento del ecosistema cultural valenciano, orientadas hacia la transformación social, económica y territorial desde la cultura*. Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, Generalitat Valenciana.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: desenvolupament territorial

Tags: drets culturals

Tags: economia de la cultura

Tags: innovació cultural

Tags: treball cultural i professionals

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2021/cultura-recuperacio>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/cultura_para_la_recuperacion_-_plan_estrategico_cultura_l_2021_2023.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8564>